

Sagai Muittalægje

15ad Mars 1909.

No. 6.

»Sagai Muittalægje« boatta guovte gærde juokke manost, las ja 15ad bæive, ja maksa ovta kruvna ja 20 øra jakkodagast — 60 øra jakkebælest. Bladdē matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte. Diedetusak maksek 5 øra rana.

6ad jakkodak

Sagak stuoradiggest.

Hr. redaktør!

Mannam čavča jodi Mattis Siri Sydvarangar mietta ja doalai ibmelbalvvalusaid. Son muittali, atte dokko legje čoakkanam ollo ibmelbiettalægjek; Mattis Siri læi bænta hirmastuvvam. Dal muittaluvvu, atte si boatte valgast æi aigo stemmet mu ala. Dat mu mielast i daga maidege. Jos mon juo šaddasam valljijuvvut, de ibmelbiettalægji taga mon gal birggim.

Raddetus ouddanbukta dam arvvalusa, atte okta lakaolmai, okta dalolaš ja okta gi bagjeolbmui dilalašvuodaid dovdda, dak golmas galggek dutkat Sameædnam dalolažai ja bagjeolbmui gaskavuodaid ja addet oavvada odđa laga harrai boacoguodotame dafhost. Dam doaimatussi arvvaluvvu addujuvvut loge duhat kruvna.

Kr.a ^{10/3} 1909

Isak Saba.

Divvolæbme.

Maņemuš nummarest legje bogstavak boastot barddum ovta sajest. Dalmai čuovgga galgga makset **50,000 kruvna** — vitta loge duhat kruvna — ige **5000 kruvna**, moft avisast čuožoi.

Guvllaruššam.

Muttom baikin læ olbmuiin daggar buorre jakko guvllares akoidi ja olbmaid, buoreb jakko vel go doaktaridi. Go oktage sist buocca, ouddamærka ditl go čalbme šadda bavčas, smaitte falle, de mannek si guvllar lusa čalme gæčatet. Ja munga have si daina lugin bucek gukka ja maņemusta massek oaino.

Ja ige dat lækge æra vuorddemest. I han sätte-olmuš, oappamættom olmuš, čalmid mate buoredet. Jos si alggo algost juo lifčē mannam doaktar lusa, de lifčē si munga gærde buorranam ja ožžom adnet oaino. Dastgo dat læ imaš, man buorek min aiggasaš doaktarak læk čalmid dalkkot ja buoredet. Dam harrai læk si munga haverak oavddodagoid dakkam. Munga olbmui, gudek læk, læmaš čalmetæbmen jagi mielde, læk doaktari vuolde operasona bokte ožžom fast oaino ruoktot.

Doaktarak, gudek læk studerim, dittek juokke čuoža ja juokke suona olbmui čalmest. Si oidnek daggaviđe mi læ vigid, ja arvvedek buoremusat, moft dat satta buoreduvvu.

Mutto guvllarak, oappamættom olbmuk, moft mattek si čalbmevigid buoredet. Munga have si æmbo vahagattek go buoredek. Oaidno læ hærvas addaldak, nu divras, atte i oktage galgaši dam dalkodome ja dikšoma oskeldet sätte olbmui. Juokkehaš berreši aige bale, go čalmest buocca, mannat doaktar lusa ja ige guldalet guvllari ja boares akoid rađid.

Ja sæmma lakai æra vigi harrai. Vaddes læ munga have doaktarige oazžot gæčē sistvigim; mutto dađe uceb vel oappamættom olbmui. Guvllaruššam ja noaidastallam læ munga have dakkam čelkkemættom vahaga. Mangas læk dai diti maņedam occat væke dobbe, gost dat lifčē læmaš gavdnamest: doaktari lutte.

Dat læ celkkum, atte dobbe gost guvllari ja noidi lutte occujuvvu væke, dobbe læ ænemusat daiddemættomvuotta olbmui gaskast.

Doala „S. Muittalægje!“

Njoammo-davdak.

Dal go koleradavdda gullu Ruosarikast, ja ballamest læ, atte dat Ruosai mielde satta boattet Sameæduami, boatta olbmuidi muittui, atte čuođe jage dastouddal læi muttom lagaš njoammo-davdda Sameædnamest.

1802—1803 november manost gaska ragjai juli mano læi garra davdda Alategjost, Dalbmeluovta, Lappe, Muosai ja Gilevuona gieldest. Dat davdda algi algost Mada-Varjagest.

Bahamusat læi dat davdda Alategjo ja Dalbmeluovta gieldest, ja dam dalve jabme 230 olbmui. Dalbmeluovta girkkogarddai roggujuvvui stuora rogge; mutto æi buokak sattan aimakuššat jabmidæsek havddai oazžot. Skillevuonast, Fielvuonast, Gama-vuonast, Ucca ja Stuora Linavuonast legje arvo mielde 30 lika godin; dak legje gukkeb. aigid læmaš rajakætta. Valdde bijai giđa bællai dalve lensman Strande jottet 24 olbmain daina vuonain ja havddadet likaid daggar baikkai daihe Varresulloi, gost ouddalaš aige læi læmaš girkkogardde. Balle atte davdda vidan, jos likak dolvuvuvujuk Dalbmelukti. gost arvad olbmuk asse. Lensmanne fertti varrijuvvut ferit varrogasat, amas davdda vidanet. Son oazoi mieldes ovta ankar vine, addet olbmuidasas jugastaga, vai arvokæbbo šaddek. Mutto æi daddeke læm oktage guoibmajak dam barggoi.

Olbmui gaskast Altast ain mainastuvvu dam garra njoammo-davdda birra Muittaluvvu, atte olles vuonak, Linavuodna ja Gamavuodna šadde avdem dalle, dannego dak, gæk vel bace heggi, bataregje erit.

1805 ja 1812 læi sæmma davdda Dalbmeluovla ja Alategjo gieldest.

Dat davdda læi dalle maidai æra baikin Sameædnamest.

Maidai boakkodavdda goddi ollo olbmuid Sameædnamest mannam jak-
de tuode algost.

Brœvva Dænost.

Hr. redaktora!

Bivdam dam moadde sadnai sa-
je »Sagai Muittalægjai.«

Dabe Dæno giældast læk hærrak rakadam gurotbæle særve, ja dasa læk ovtastattam soames bondek ječaidæsek, ja dam særve oaiivvel læ barggat dam ala, atte oazžot Dæno valdde Moe valljijuvvut stuoradiggeolmajen ja ovta æra hærra daihe ammatolbma val-
ljet suppleantan.

Mutto mi barggo-olbmui albmug æp læk duttavažak dasa, atte hærraid valljit stuoradiggai; dastgo mi læp oaidnam, atte hærrak æi goce almug-olbma avke. Mutto barggo-olbmui oaiivvel læ valljet daggar olbma, gutte bargga Sameædnam barggoalmug avke. Ja mi læp oaidnam, atte Saba læ dam guokte jage, maid dam ragjai læmaš stuoradiggest, goccam ja barggam almug-olbmui avke ala. Danditi mi æp gavna buoreb olbma go Saba val-
ljet stuoradiggai.

Barggop danditi buokak ovtamielalažat dam ala sikke gukken ja lakka, nuft ædnagak go min valljim-vidodagast læk, atte valljit Saba odđasist stuoradiggeolmajen dam boatte golma jakkai. Danditi allopp adde ječaidæmek hokatuvvut ja fillijuvvut daina, gæk hærraid ožudek stuoradiggai. Venstre særvve læ rakaduvvum daina oaiivvelin, atte Saba i sandaši bæssat stuoradiggai.

Ja suppleantan læp mi arvvalam valljit fiskar Martin Hammar Bærralvagest, gi maņemuš valgai aige læ læmaš valljijuvvum suppleantan; dastgo mi æp dieđe buoreb olbmaid. Dabe læk Sabmelažak, gæk æi æmbo dovda Sabmelaža ječasek sokkan.

Savam likko »Sagai Muittalæg-
je« lokkedi.

Dænost ^{15/2} 1909.

N. C.

Gielalaš.

Muttom professora Bolognast matta 400 lagaš giela ja giellačœrdaid.

Brœvva.

Hr. redaktora!

Anom saje dam moadde sadnai »Sagai

Muittalægjai.«

Saddim monge gullat, attemin Porsangost læ noaidde. Ja muittalek, atte son satta bigjat lukka gæsa datto. Dat olmai čajeti ovta bane. Dat galgai læm noaidde-badne; mutto mon im oaidnam erotusa damge banest. Dat oroi læmen sëmma lagan badne go æra banek. Mutto dam mon gal oidnim, atte i læm badneværkka billedam dam bane. Danditi makka galggek ballat, atte æi suddat su. Son læ ollo sajin jottam ja læ oappam vebaš maidege. Son læ fidnam Lağesvuonast maidai.

Jos ærak lifčæ sëmna oaiivveltest go mon, de oroši buoremus gasketet dam varalaš bane sust erit. Dat i mavse æmbo go ovta kruvna davalažat, mutto oazžo rekinastet daggar banest 2 kruvna.

I K. P.

7200 miljon kruvna

læk ædnam rikai olgusgolok jakkasažat soattam-rakkanusaiddi. Olmušrak hirma valdda go gulla man stuora ob-
mudaga soatte ujiella vuovddases.

Bodi erit.

Okta golma olbina vanas, Rakeravjost erit, duššai gieskad. Dat læi jotteinen Jakovudni bivddet.

Muttom gerjedægje anoti muttom gavp-
peolbmast 10 ora.

»I mu duokken gavdnu æmbo go 10 ora,« muittali gerjedægje.

»De don læk ollo riggasiebbo go mon,« vastedi gavppeolmai; »dastgo mon im læk 10 ora æigadge. Must læ dam sagjai 50,000 kruvna vælge.«

Brœvva Andsnæst.

Dam dalve læk dabe læmaš hui nævres dalkek, biegak ja borgak ja daid gaskaid bivvalak. Go moadde bæive læk læmaš borgak ja buollašak, de læk fast boattam bivvalak, mak læk njuoskadam olmuin boalddamuša ja billestam fiskarin sevtid. Fiskarak læk valddam ovta salledkasa nubbe maņest; mutto dak læk davja bilašuvvam ouddalgo maņestaddat besse.

Damppla læ daddeke alo ekspe-
derijuvvum. Dat i læk dam dalve goassege darbašam mædda mannat; vaiko dat læ vaddes dabe ekspederet dampa, mi orosta dobbe guovddo favle.

Muttomin sukkai ekspeditœra mut-
tom olbmaiguim favllai. Lasta-pram-
ma galgai maņest boattet. Mutto maņ-
ra læi nu stuimas, atte viggai dævd-
det. Fertijegje maccat gaddai. Eks-
peditœra ješ bargai gukkes aigid oud-
dalgo bæσαι damppi. De šaddai okto
sukkat gaddai go œrrasak bacce damp-
pi. Bæσαι hal goitge gaddai muttom
lakai. Mutto poasta ja dingaides birg-

geti son burist.

Bivddo i lifčæ læmaš nu mendo fuodne, jos olbmuk lifčæ bæssam dav-
jebut sukkat favle. Ja muttomak læk fidnim vebaš, go læk favilai bæssam. Muttomak gal læk šaddam velgolažak dam bivddosukkam diti.

Dabe læk dam dalve læmaš 27 vadnasa vierro sukkek æreb orroid. 3 guolleoaste; mutto guollehadde læ læ-
maš nu ucce, atte fiskarak arvvalek i mavse vaive bivddet dam haddai; 7 ja 8 ora kilost. Vuovashadde 7—8 ora litarest. Dabe læk almake arvad guolek fiipnijuvvum; mutto maid dat væket go hadde læ nu hæggjo.

Dal læk buok vierrobivddek man-
nam sidi, rakkanešgoattet æra bivddoi.
Februar mano loapast 1909.

f. s. t.

Mišsonbarggo Sami gaskast.

Mi muittaleimek nr. 4 alde, atte »Daro-Sami mišsona«, man doaima-
tegjek læk Tromsast, læ dal arvvalu-
sast doallat čœaggem dam gæse Troan-
dem gavpugest. Dam čœaggalmassi bovd-
dijuvvujek doaimategjek daina ser-
vin, mak barggek daihe aigguk al-
gget barggat Sami gaskast kristalaš-
vuoda oudedet. Dat læ jurda oazžot
særvvat ovtamielalažat, man harrai
guđege særvve galgga barggat, amas
dak særvek šaddat hettet guđek guoi-
mesek bargo daihe bargadedinæsek
boattet guđek guimidaesek ouddi.

Dal læk æska rakaduvvum moa-
nak odđa særvek, mak aigguk al-
gget barggat mišson-bargo (sardnedam-
bargo) Sami gaskast. Nuft læk dal 4 od-
da særve: Okta særvve Oarje-Norgast,
man doaimatus læ Stavangerest; okta
særvve Troandemest; okta særvve
Troandemvuona bađast; okta særvve
Kristianiast, mi galgga barggat Ofota
Sami gaskast. Ænaš oasse daina ser-
vin æi vela læk alggam bargosek.

Mi æp dieđe vela lægo dat buok
dai servi ulbme vuolgatet dušše sard-
nedegjid. Mi jakkep, atte dak maidai
barggek oudedet Sami aigalaš buorre
dile.

Dampplajottem

Oarje Sameædnamest šadda damge gi-
da nuftgo diina. 2 dampa jotteba
Oarje-Sameædnam bivddosajin ja vu-
nain. Dat jottem algga 20ad marsast
ja bista 20ad juni ragjai. Dampa
guovtos vuolggeba Hammerfestast sëm-
ma beivid ja sëmna aige go dimæge.

Muottaritto

dagai gieskad stuora vahaga Jiekkarvuonast, Navuonast. Okta stoppo šaddai riđo vuollai. Daloæmed ja okta manna hævvaneiga.

Boacoguottomašše.

Nuftgo mi læp muittalam, de læ Ruotarika bigjam Ruota-Sami guottomaše »yoldgift« duobmostuolo ouddi. Ruotarika radđetus læ bælestes valljim duobmaren lakaoappavaža Afzeliusa, ja Norga radđetus fast ædnamhærra Gram Dak guovtos læva goalmaden valljim professora Matzen Kjøbenhavnast. Dak golmas dal šaddek dam duobmostuolo duobmaren.

Brøvva.

Okta olmai Guovddagæinost, Piera Aslak, goddi dast februar manost gutta gumpe mirkoiguim. Son læi goddam čærmaha ja bigjam dasa mirkoid bivddem varaš riebanid. Dat i dapa-tuva galle gærde.

Mattis Nilsen Sara.

Čoddadavdda (differit)

læ alggam Njavddam internatast. 3 mana læk buoccam. Internata skuvla læ orostattum damditi.

Dæno suokkanpappa Liljedahl

læ ožžom papa-ammata Sætersdalast madagæččen Norgast.

Soaigos dapatus.

Okta buocci-gæčče Bodægjo jallaiviesost sorbmijuvvui. Muttom daina mie. latemin čuggi su nibin ja dceivai su jure vaibmoi.

Boakkodavdda

gullu alggam Birgen lakkasin. 13 olbmu læk buoccam ja okta daina læ jabmam.

Vargenuorest

læ buorre baldesbivddo dal, ja baldeshadde læ buorre, gidda 80 øra ragjai kilost.

Bulgarienest

galggek dal boares bardneolbmak makset sierra væro, 10 kruvna jakkasažat, manjelgo læk dævdam 30 jage.

Vanhemak.

Muttom Darogiel avisast »Nordlands Uugdom« est lokkujuvvujek čuovvovaš sanek:

Muttomin go legjim guosest muttom rigges dalost, oidnim mon daloi-

sed, muttom abas ja gudnejattum olmai, laiddemen ječas boares, čalmetes ačes boasšogæččai borrambæyddai. Ja nubbe dalost oidnim mon fast daloi-sed dušše snusketæmen aččas: Na, de gal mai ačče dagja.

Ja de orrom mon boattam diettet, manne sokka dam vuostas dalost læi dam baike buoremus, ja nubbe dallo læi juo hægjošæmen.

Ja sëmma lakai go dat læ ovta soga likkoin, sëmma lakai læ dat olmuščærda likkoin. Dat olmuščærdda, gost vanhemak gudnejattujuvvujek ja dalost dam lakai læ soavalašvuotta, dat olmuščærdda læ maidai sivolaš ja bargoidi gjevrra. Dat læ alggo olmušsoga aigalaš ja vuoinalaš ouddanæbmai.

Suomædnam

stuoradigge læ Ruosa kæisar fast sirrim

Go juolgek læk alo galbmasak.

Go juolgek læk alo galbmasak, væket dat go olmuš davja čuožžaladda juolge-suormai ala ja čuožžo ovta boddo nu gukka go vægja. Go nu bargga, de riebmna varra jottelæbbot golggat suonai mielde ja juolgek liegganek.

Garra muottaborgak

læk dam mano læmaš Mada-Europast.

Oapatægjid balkka

erinoamačet Mada-Norgast læ manga sajest nu uccan, atte oapatægjek dobbe arvvalæk hættet ja sirddet Amerikai.

Riepvuonast

læ dal vebaš fierbmeguolle. Stuora buoides guolek. Væikkebarggo i læk Riepvuonast læmaš dima gæse rajest

Gavpašeket singuim,

guđek diedetek »Sagai Muittalægjest,« ja go di gavpašeket, de muittaleket, atte »Sagai Muittalægjest« di oinidek diedetusa. Maidai dam lakai doarjobetet di »Sagai Muittalægje.«

Brøvva.

Hr. redaktøra!

Mon aigom muittalet Norga olbmuidi daggo bokte Ruota Sami birra. Si luittek Ruota bældede celoidæsek ar-rad gidđag væitalassi, ja dak bottek bagjel raje Norga bællai ja billestek vuovddegierragin baikkeolbmai baikid. Ja æigadak daid boccuiddi æi dittujuvvu. Ja go dak væitalas celok idihek Norga boccuiddi, de čuovotek daid Ruota bællai, ja Ruota bældede bigjek ruv-

na mæarka daid Norga čielgga-mæarkt boccuiddi ala ja vuvddek daid akšonast. Ja boaco-æigadidi i diedetuvvu mikkege. Igo dat læk stuora unokas dakko?

Nuft mænnodek si Norga Sami vuostai, vaiko Norga Samek æi goassege mana boacoceloidæsek Ruota raje alage. Jos si nuft galgašegje gierddat Norga boccuiddi Ruota bældede go Norga šadda gierddat sin ja sin boccuiddi, de doavom mon, atte lifčče birgemættomak min guovddo.

Čalla šad (?) distrikta formanne.

»Sagai Muittalægje«

satta dinggujuvvut Jørgen O. Walle bokte, gutte assa Juoravuonast Mada-Varjagest. Son vuostaivaldda dinggoma gostikkenassi son jodeš.

Docent Konrad Nielsen

læ dam dalve fast Sameæonamest studerimen Samegiella-čærdaid. Son læ rakadæme sadnegirje, masa sou čoa-ga Buolmag, Garašjoga ja Guovdda-gæino giellačærdai sanid.

»Nuorttanaste« redaktøra

læ dal jottemen Sameædnamest sardnedam ræisost.

— 1as april —

rajest gidda jage loppi (manemuš nummari) oažžo juokkehaš, gutte maksa **90 evre (kr. 0,90),**

„Sagai Muittalægje“.

Vuolge dal juo dallanaga, oud-dalگو vajaldattak daihe manned šadda, poastarappe daihe kommišsonæra lusa ja oažo dinggot blade juo vuostas boastast. Go stuoradiggevalljim-aigge lakkanešgoatta, de berre juokkehaš, gæst læ hallo gullat stuoradigge-sagaid, ja bæssat diettet moft valljimin manna, aigest juo dinggot dam; dastgo „Sagai Muittalægjest“ læk alo stuoradigge oddasak. Saba čalla davja bladdai stuoradigge-sagaid, ja mi doavvop, atte juokke Sabmelaš lokka daid višsalet.

„Sagai Muittalægje“ ekspedišona læ nuftgo juokkehaš dietta

Sigerfjord, Vesteraalen.

